

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
AUDITO KOMITETAS**

**SPRENDIMAS
DĖL PIRMOJO JŪRINIO VĖJO ELEKTRINIŲ PARKO „CURONIAN NORD“ BALTIJOS
JŪROJE PROJEKTO ĮGYVENDINIMO**
2026 m. birželio 3 d. Nr. 141-S-2
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetas,

vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo statuto 59¹ straipsniu;

apsvarstęs ir įvertinęs Valstybės kontrolės 2025 m. lapkričio 14 d. ataskaitoje Nr. VAE-11 „Pirmojo jūrinio vėjo elektrinių parko „Curonian Nord“ Baltijos jūroje projekto įgyvendinimas“ (toliau – Ataskaita) pateiktus valstybinio audito, atlikto įgyvendinant Seimo 2025 m. birželio 12 d. nutarimą Nr. XV-280 „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti valstybinį auditą“, rezultatus;

nekvestionuodamas šalies siekio užsitikrinti energetinį saugumą ir nepriklausomybę, tačiau *akcentuodamas*, kad politiniai sprendimai dėl strateginę reikšmę valstybei turinčio pirmojo jūrinio vėjo elektrinių parko „Curonian Nord“ Baltijos jūroje projekto (toliau – pirmasis jūrinio vėjo elektrinių parkas) įgyvendinimo nebuvo pakankamai ir objektyviai pagrįsti, t. y. buvo priimti neatlikus išsamios šio projekto kaštų – naudos analizės, dėl ko laiku neįvertintos galimos finansinės, ekonominės ir kito pobūdžio rizikos, kas ateityje gali lemti reikšmingus nuostolius valstybei;

akcentuodamas didėjančią riziką, kad pirmojo jūrinio vėjo elektrinių parkas šio projekto įgyvendinimo grafike nustatytu terminu nebus pastatytas ir nepradės gaminti elektros energijos bei nebus pasiektas Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje numatytas tikslas – iki 2030 m. pastatyti jūrinio vėjo parkus, kurių įrengtoji galia siektų 1,4 GW;

atkreipdamas dėmesį į Ataskaitoje konstatuotus faktus ir kitas su pirmojo jūrinio vėjo elektrinių parko vystymu susijusias aplinkybes, kurios kelia pagrįstų abejonių dėl šio projekto įgyvendinimo skaidrumo ir sudaro prielaidas teigti, kad kontrolės mechanizmas šiuo atžvilgiu buvo nepakankamas;

pabrėždamas, kad tik po Ataskaitoje valstybės valdomos įmonės AB „Ignitis grupė“ dukterinei bendrovei UAB „Ignitis renewables“, dalyvaujančiai pirmojo jūrinio vėjo elektrinių parko vystyme, pateiktos rekomendacijos įgyvendinimo, t. y. atlikus su šio projekto vykdymu susijusių vidinių ir išorinių veiksnių analizę su joje numatytais scenarijais, bus sprendžiama ne tik dėl tolesnio pirmojo, bet ir dėl antrojo jūrinio vėjo elektrinių parko vystymo perspektyvų,

n u s p r e n d ž i a:

1. Įvertinus tai, kad 2023 m. liepos 7 d., tebevykstant konkursui dėl pirmojo jūrinio vėjo elektrinių parko vystymo, buvo pakeistos esminės jungtinės veiklos sutarties, pasirašytos tarp konkurse kartu dalyvavusių ir jį laimėjusių projekto partnerių – Lietuvos bendrovės UAB „Ignitis renewables“ ir užsienio įmonės „OW Offshore, S. L.“, sąlygos, t. y. pakeitus šioje sutartyje nustatytą abiem subjektams tenkantį kaštų ir įsipareigojimų pasidalijimą, visą atsakomybę už šio projekto įgyvendinimą ir finansavimą prisiėmė viena UAB „Ignitis renewables“, dėl ko kyla grėsmė, jog šis valstybei strategiškai svarbus projektas numatytu laiku nebus įgyvendintas, *raginti Vyriausybę* įvertinti, ar Energetikos ministerija, kuri formuoja valstybės politiką atsinaujinančių energijos išteklių srityje bei organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą, ir Finansų ministerija, kuri įgyvendina valstybės kaip pagrindinio akcininko teises ir pareigas AB „Ignitis grupė“, pagal savo kompetenciją tinkamai atstovavo valstybės interesus su šio projekto vykdymu susijusių sprendimų priėmimo ir priežiūros kontekste, o nustačius minėtų institucijų veikimo trūkumą, užtikrinti, kad jie būtų eliminuoti kituose šio parko vystymo etapuose.

2. Atsižvelgiant į tai, kad toks reikšmingas ir sėkmingam pirmojo jūrinio vėjo elektrinių parko vystymui riziką keliantis faktas, kaip UAB „Ignitis renewables“ ir „OW Offshore, S. L.“ 2023 m. liepos 7 d. atliktas esminių jungtinės veiklos sutarties sąlygų pakeitimas, po kurio visą atsakomybę už šio projekto įgyvendinimą ir finansavimą prisiėmė Lietuvos bendrovė, nebuvo žinomas šio parko vystymo eigą privalančiai prižiūrėti Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai, *prašyti Vyriausybės* įvertinti, ar pagal savo kompetenciją minėta institucija tinkamai vykdė savo funkcijas, t. y. užtikrino savalaikį ir proaktyvų su šio projekto vykdymu susijusių rizikų valdymą ir veiksmų koordinavimą bei sprendimų priėmimą.

3. Įvertinus tai, kad vystant pirmąjį jūrinio vėjo elektrinių parką taikytas kontrolės mechanizmas nebuvo pakankamas tiek politikos atsinaujinančių energijos išteklių srityje formavimo ir valstybės interesų atstovavimo, tiek šio projekto vykdymo priežiūros lygmeniu, taip pat pažymint, kad iškilusios rizikos dėl sėkmingo šio projekto įgyvendinimo buvo atskleistos tik po Seimo pavedimo atlikus valstybinį auditą, siekiant išvengti klaidų priimant sprendimus dėl tolesnio jūrinio vėjo elektrinių Baltijos jūroje projektų vystymo perspektyvų, *raginti Vyriausybę*:

3.1. užtikrinti, kad tiek politiniai, tiek vykdomieji sprendimai dėl tokių valstybei ir jos energetinei nepriklausomybei strategiškai svarbių projektų, kaip pirmasis ar antrasis jūrinio vėjo elektrinių parkai, įgyvendinimo būtų priimami remiantis atlikta išsamia kaštų – naudos analize, kuri būtų pagrįsta kompleksiniais rizikų vertinimais, galimomis alternatyvomis bei siūlomų sprendimų motyvais;

3.2. nustatyti, kad tokios apimties strateginių valstybės projektų, kaip pirmasis ar antrasis jūrinio vėjo elektrinių parkai, įgyvendinimo eigos kontrolę nuolat vykdytų sudaryta speciali tarpinstitucinė darbo grupė ar komisija, į jos sudėtį įtraukiant visų suinteresuotų institucijų atstovus ir užtikrinant reguliarią tokių projektų pažangos, rizikų bei priimamų sprendimų stebėseną, koordinuotą informacijos apsikeitimą ir savalaikį reagavimą į nustatytus nukrypimus;

3.3. peržiūrėti teisės aktus, numatančius atskiriems valstybei reikšmingų projektų, tokių kaip pirmasis ar antrasis jūrinio vėjo elektrinių parkai, įgyvendinimo etapams (konkurso dalyvių pateiktos informacijos, jų atitikimo nustatytoms leidimu reguliuojamos veiklos sąlygoms ar kitų procesų vertinimui) skirtus kontrolės mechanizmus, ir parengti šių teisės aktų pakeitimus, siekiant sustiprinti tokių projektų vykdymo priežiūrą ir užtikrinti rizikų valdymą.

4. Atsižvelgiant į UAB „Ignitis renewables“ kartu su AB „Ignitis grupė“ priimtą sprendimą prisiimti visą su pirmojo jūrinio vėjo elektrinių parko vystymu susijusią atsakomybę, rizikas ir finansinę naštą (t. y. ne tik dengti visus šio projekto vykdymo kaštus, bet ir išpirkti „OW Offshore, S. L.“ 49 proc. akcijų dalį, turimą bendrai abiejų partnerių projektui vykdyti įsteigtoje bendrovėje UAB „Offshore wind farm 1“, bei kompensuoti šiai užsienio įmonei visas jos patirtas pasirengimo projektui ir kitas išlaidas (0,9 mln. Eur)), akcentuojant galimą šio projekto neatsiperkamumą (bendrai projekto kainai išaugus beveik 30 proc. – nuo 2,2 iki 2,8 mlrd. Eur, o skaičiuojamai investicijų grąžai sumažėjus apie 40 proc. – nuo 6,74 iki 3,95 proc.), taip pat įvertinant tai, kad šiam projektui AB „Ignitis grupė“ kartu su UAB „Ignitis renewables“ jau skyrė reikšmingą nuosavų investicijų sumą – apie 80 mln. Eur (iš kurių, Valstybės kontrolės vertinimu, 4 mln. Eur projektiniams jūros dugno tyrimams panaudoti neefektyviai), ir prisiėmė įsipareigojimą už 52,5 mln. Eur, kartu pažymint, kad šio projekto ekonominis pagrindumas pradėtas iš naujo vertinti ir analizė dėl galimybės jį tęsti atliekama tik po valstybinio audito, kurio metu identifikuoti su šio projekto vykdymu susiję trūkumai ir problemos, ir pabrėžiant ateities sprendimų priėmimo dėl tolesnio jūrinio vėjo elektrinių Baltijos jūroje projektų vystymo perspektyvų svarbą, *prašyti Vyriausybės* inicijuoti išsamų vertinimą dėl AB „Ignitis grupė“ ir jos dukterinės bendrovės UAB „Ignitis renewables“ valdymo organų veiklos tinkamumo ir spręsti dėl galimybės jų nariams toliau eiti savo pareigas.

5. Prašyti 1-4 punktų nurodytų institucijų iki 2026 m. rugsėjo 10 d. informuoti Audito komitetą apie nurodytų šio sprendimo punktų įgyvendinimo eigą, atliktus ir (ar) planuojamus atlikti veiksmus.

6. Įvertinus Ataskaitoje konstatuotų faktų ir kitų su pirmojo jūrinio vėjo elektrinių parko vystymu susijusių aplinkybių visumą, leidžiančią daryti prielaidą, kad UAB „Ignitis renewables“ ir „OW Offshore, S. L.“ dalyvavimas konkurse dėl šio projekto įgyvendinimo jungtinės veiklos sutarties pagrindu galimai turėjo apsimestinio sandorio požymių, taip pat atsižvelgiant į tai, kad šio projekto įgyvendinimo atžvilgiu priimti nepagrįsti sprendimai, netinkamas pareigų vykdymas ir neproporcingai

rizingas kaštų bei atsakomybių persikirstymas galėjo lemti finansinės žalos atsiradimą šio parko vystyme dalyvaujančioms Lietuvos bendrovėms, taip galimai pažeidžiant visuomenės ir valstybės teises ir teisėtus interesus, t. y. kad:

1) tebevykstant konkursui, 2023 m. liepos 7 d., UAB „Ignitis renewables“ ir „OW Offshore, S. L.“ pakeitė esmines jungtinės veiklos sutarties nuostatas ir susitarė, kad laimėjus konkursą ir gavus leidimą elektrinių plėtrai ir eksploatacijai užsienio bendrovė pasitrauks iš projekto, o visą atsakomybę už jo įgyvendinimą ir finansavimą prisiims viena UAB „Ignitis renewables“, nors šį projektą vykdyti ir dalytis kaštais bei atsakomybėmis (51 proc. ir 49 proc. santykiu) sutarties partneriai buvo įsipareigoję kartu ir konkurse dalyvavo bei jį laimėjo taip pat kartu. Tai leidžia daryti prielaidą, kad dar konkurso metu sutarties partneriai susitarė, jog „OW Offshore, S. L.“ šio projekto įgyvendinime faktiškai nedalyvaus ir prisiimtų įsipareigojimų nevykdys;

2) UAB „Ignitis renewables“ ir „OW Offshore, S. L.“ apie jungtinės veiklos sutarties pakeitimus neinformavo Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos, nors pagal konkurso sąlygas privalėjo teikti teisingą ir neklaidinančią informaciją. Tai sudaro pagrindą manyti, kad faktinė sutarties partnerių atitiktis konkurso sąlygoms galėjo būti nuslėpta, nes dalyvaujant konkurse buvo remiamasi „OW Offshore, S. L.“ turima elektrinių plėtros jūrinėje teritorijoje įgyvendinimo patirtimi, kurios AB „Ignitis grupė“ neturėjo, todėl tikėtina, kad viena Lietuvos bendrovė konkurso nebūtų laimėjusi;

3) nuo 2024 m. vasario 2 d., kai buvo išduotas leidimas elektrinių plėtrai ir eksploatacijai, iki 2025 m. birželio 30 d., kai buvo pradėtas valstybinis auditas, „OW Offshore, S.L.“ pasirengimo projektui darbams skyrė tik 3 valandas. Tai rodo, kad užsienio partneris visą šį laiką nebeprisidėjo prie šio projekto įgyvendinimo ne tik finansiškai, bet ir savo žiniomis;

4) nors minėti jungtinės veiklos sutarties pakeitimai atlikti 2023 m. liepos 7 d., UAB „Ignitis renewables“ tik 2025 m. spalio 13 d., t. y. valstybinio audito metu, išpirko užsienio įmonės 49 proc. akcijų dalį projekto bendrovėje UAB „Offshore wind farm 1“, kas rodo, jog visą šį laiką tarp sutarties partnerių numatytas kaštų ir įsipareigojimų pasidalinimas nederėjo su numatytais gauti finansinėmis naudomis (pelno paskirstymu);

5) priėmus sprendimą išpirkti „OW Offshore, S. L.“ 49 proc. akcijų dalį, taip pat kompensuoti užsienio įmonei visą jos pasirengimo projektui darbams skirtą sumą (0,9 mln. Eur) ir apskritai perimti visą šio projekto įgyvendinimą, kam jau skirta apie 80 mln. Eur nuosavų AB „Ignitis grupė“ ir UAB „Ignitis renewables“ lėšų suma, o taip pat prisiimta įsipareigojimų už 52,5 mln. Eur, ir tokiu būdu atsisakyti pirminio kaštų ir atsakomybių dalijimosi su užsienio įmone modelio, iš Lietuvos bendrovių pusės buvo patirtos reikšmingos papildomos išlaidos, o kartu ir galima finansinė žala;

6) šį projektą faktiškai įgyvendina ir jį finansuoja ne projekto bendrovė UAB „Offshore wind farm 1“, kuriai išduotas leidimas elektrinių plėtrai ir eksploatacijai, o šiai veiklai tokio leidimo neturinti

jos akcininkė – UAB „Ignitis renewables“. Tai neatitinka Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nuostatų ir konkurso sąlygų, numatančių, kad konkurso laimėtojas, gavęs tokį leidimą, neturi teisės įgalioti kitų asmenų verstis šiame leidime nurodyta veikla arba perduoti jiems šios teisės pagal sutartį ar kitais pagrindais,

kreiptis į Generalinę prokuratūrą, prašant įvertinti Ataskaitoje konstatuotus faktus, ar:

- konkurso dalyviai – UAB „Ignitis renewables“ ir „OW Offshore, S. L.“, pateikę Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai konkurso sąlygose nurodytą informaciją apie jų ketinimus, įsipareigojimus ir patį šio projekto įgyvendinimo modelį, nepateikė klaidinančių ir (ar) faktinės situacijos neatitinkančių duomenų, galėjusių turėti įtakos atitikties konkurso sąlygoms vertinimui;

- konkurso metu UAB „Ignitis renewables“ ir „OW Offshore, S. L.“ atlikti jungtinės veiklos sutarties pakeitimai ir vėlesni šių subjektų veiksmai nerodo išankstinio šių subjektų susitarimo dėl tam tikrų konkurso sąlygų reikalavimų vengimo;

- šiame sprendime minimi AB „Ignitis grupė“ ir UAB „Ignitis renewables“ vadovų ir valdymo organų priimti sprendimai dėl šio projekto įgyvendinimo ir finansavimo buvo teisėti, ekonomiškai pagrįsti ir nepadarė žalos šių bendrovių, visuomenės ir valstybės interesams;

- šio projekto įgyvendinimo ir finansavimo modelis atitiko Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo, konkurso sąlygų ir kitų teisės aktų reikalavimus;

- nėra pagrindo taikyti baudžiamąją, civilinę ar kitą įstatymuose numatytą atsakomybę atsakingiems asmenims,

ir, esant pagrindui, pradėti ikiteisminį tyrimą dėl galimai padarytų nusikalstamų veikų, nustatyti galimai padarytos žalos dydį bei imtis teisės aktuose numatytų priemonių dėl žalos atlyginimo ir atsakingų asmenų atsakomybės.

Komiteto pirmininkas

Artūras Skardžius